

ПІСЛЯВОЄННИЙ ПЕРІОД ЯК ЕТАП СТАНОВЛЕННЯ ІНДИВІДУАЛЬНОСТІ ПИСЬМЕННИКА ОЛЕКСИ ІЗАРСЬКОГО

О. І. Руднянин

*Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника;
кафедра української літератури;
76025, м. Івано-Франківськ, вул. Шевченка, 57*

У статті досліджуються літературні процеси української діаспори після Другої світової війни, аналізується діяльність наукових міграційних осередків. Особливу увагу зосереджено на вивченні впливу післявоєнного періоду на становлення індивідуальності письменника Олекси Ізарського.

Ключові слова: *Олекса Ізарський, післявоєнний період, еміграційна література, покоління Другої світової війни, «МУР», «Слово», проза.*

Література письменників української діаспори є надзвичайно розмаїта і багата, яка творилася впродовж ХХ століття вихідцями з України та формувалася на фоні динамічних еволюційних та революційних змін. Через поділ українських етнічних земель між чужими державами протягом багатьох століть та через вимушену еміграцію факти культурної та літературної творчості українців виявились “розкиданими” поза різними кордонами і навіть континентами.

Для історії новітньої української літератури є характерним те, що в материкову літературу повертаються із забуття імена талановитих митців, які створювали духовні скарби за межами Батьківщини, в еміграції, і котрих через політичну нещадність та беззаконня тоталітарного режиму було викреслено з національного культурного життя, репресовано чи розстріляно, або вигнано з батьківської землі.

Одним із непересічних представників плеяди талановитих письменників покоління Другої світової війни, що не залишився осторонь епохального творення й духовного піднесення української літератури в еміграції є Олекса Ізарський, життя і творчість якого й досі є маловивчена в Україні. З метою подальшого поглибленого дослідження творчої спадщини письменника, важливого значення набуває вивчення повоєнного періоду української міграційної літератури, як етапу становлення творчої індивідуальності літературознавця, перекладача, прозаїка.

Вагомим джерелом для дослідження історії життя та діяльності української діаспори стали спогади, а також літературознавчі розвідки українців, які проживали в Німеччині в міжвоєнний період, в роки Другої світової війни та в повоєнні часи. Серед них такі, як: Улас Самчук «Планета Ді-Пі», Юрій Шевельов «Я, мені, мене... (і довкруги)», Юрій

Шерех «Не для дітей. Літературно-критичні статті та есеї», Григорій Костюк «У світі ідей і образів: вибране. Критичні та історико-літературні роздуми 1930-1980», Ігор Качуровський «Променисті сільвети: лекції, доповіді, статті, есеї, розвідки» та інші [11; 12; 17; 19-22].

За даними Федора Заставного, загальна чисельність українських емігрантів воєнних і повоєнних років (переважно із західної і центральної частини республіки) становила 260-300 тисяч, у тому числі у країнах Північної Америки поселилося 150-175 тисяч, Південної Америки – 35-40 тисяч, Західної Європи – 65-75 тисяч, Австралії – 25-30 тисяч осіб [6, с. 84].

Літературознавець Михайло Сорока визначив три категорії українських зарубіжних письменників: 1) перше покоління емігрантів, яке виросло на рідній землі, й далі плекає національні традиції, мову; 2) емігранти, які народилися в Україні, але виїхали в юному віці за її межі, вважають себе здебільшого вже письменниками діаспори; вони продовжують розвивати українську літературу, шукаючи, на противагу консервативному старшому поколінню, власні мистецькі шляхи в західному суспільстві; 3) покоління, народжене на новій землі, асимільоване різною мірою до нової культури, витворює нове явище – українську американську літературу, українську канадську літературу тощо, і, таким чином, може бути моделлю для подібних процесів в інших країнах [18, с. 18].

Слідуючи теорії Григорія Костюка еміграційну літературу можна поділити на чотири періоди. Перший період: 1921-40. За цей період літературне життя еміграції відчутно проявляється в таких містах, як Львів, Прага, Париж, Варшава. Друковані органи, які урухомлювали літературне життя еміграції за цей час були: «Нова доба», Відень (1920-21); «Воля», Відень (1920-23); «Веселка», Каліш (1922-23); «Нова Україна», Прага (1922-28); «Літературно-Науковий Вісник», Львів (1922-32); «Тризуб», Париж (1926-39); «Ми», Варшава (1933-39). Другий період: 1941-45. Літературне життя еміграції, що досі було більш-менш зосереджене в певних центрах, перестає існувати. Виникають тимчасові і навіть рухомі літературні органи в різних місцях окупованої німцями України: «Літаври», Київ (1941); «Український засів», Харків, Київ (1942-43); «Наші дні», Львів (1941-44). Виявляється літературне життя також навколо недовготривалих щоденників і тижневиків: «Краківські вісті» у Кракові, «Українське слово» в Києві, «Волинь» в Рівному, «Нова Україну» у Харкові, «Львівські вісті» у Львові тощо. Деяке літературне життя проходило і в еміграційних недавніх центрах: «Пробоем» у Празі, «Український вісник» і «Голос» у Берліні. Третій період: 1945-54. Це доба постановня і праці МУРу – Мистецького українського руху, першого повоєнного літературного об'єднання письменницьких сил еміграції. Це європейська переходова доба еміграції, доба ДІ-ІІІ таборів і неозначених перспектив. Четвертий період: від 1954. Період діяльності

організації українських письменників «Слово», Нью-Йоркська група [13, с. 443-444].

Зі справжнім іменем Олексій Григорович Мальченко, за категоризацією Михайла Сороки, належить до другої групи емігрантів, оскільки народився на Україні, а саме 30 серпня 1919 року в Полтаві, в родині банківського службовця і лікарки. Середню освіту і знання мов (німецька, французька) здобув приватно у Полтаві, вищу – у Київському університеті (романо-германське відділення, 1937-1941) [1, с. 26]. Зате у перебігу воєнного лихоліття Олекса з ріднею (батько, мати й молодший брат) подався на Захід, до Баварії, де кількарічним його домом стала баварська столиця Мюнхен, місто добре знаних культурних традицій [5, с. 9]. Саме у Баварії молодий прозаїк з Полтавщини увійшов у коло українських еміграційних літераторів. Проте свій творчий шлях розпочав він не з віршів (як більшість представників покоління Другої світової війни) і не з прози (як меншість), а з літературознавчої розвідки «Рільке на Україні» [10, с. 551]. Олекса Мальченко назвав себе Ізарським на згадку про прогулянки з приятелями берегами річки Ізар, під час яких, обговорюючи події в культурі та “вирішуючи долю світу”, саме і народилася його письменницька інкарнація [14, с. 58].

Кінець Другої світової війни, її наслідки зумовили третю хвилю масової української еміграції, яка мала в основному політичний характер. У роки німецької окупації велика кількість українських юнаків і дівчат були вивезені до Німеччини як робоча сила. Українці становили також значну частину радянських військовополонених, що утримувались у концтаборах Німеччини. Відомості, котрі доходили до них, переконували, що практично кожному військовополоненому на батьківщині загрожують репресії. Часто це змушувало українців не повертатися додому, а шукати собі іншу країну для постійного проживання. В більшості емігранти третьої хвилі продовжували роботу в громадсько-політичній та культурній сферах, розпочату своїми попередниками міжвоєнного періоду, створювали нові організації та освітні і наукові установи.

Коли в Україні єдиним офіційним стилем мистецтва було проголошено соціалістичний реалізм, письменники-емігранти мали більшу свободу художнього вираження, а також можливість критично осмислювати події в Україні. Іван Дзюба у статті «Туга за великою літературою: «Щоденники» Олекси Ізарського» частково описує культурне життя закордонних українців після Другої світової війни, які, як стверджує український літературознавець, через нормальне функціонування інформативної сфери на Заході, структур книжкової торгівлі та через ту ж таки радянську пропаганду, відповідно її оцінюючи, могли мати досить адекватне уявлення про стан української культури. У статті Іван Дзюба наголошує на тому, що за всієї видимої клаптевості, стихійності, незінтегрованості, насправді, хоч і латентно, діяли і деякі спільні для всього українського життя чинники, зумовлені частково об'єктивною логікою

культурного життя, а частково більшим або меншим відчуттям причетності до свого роду, своєї нації, переживанням її долі та її культури або й відповідальності за неї [4]. “Принаймні, – пише український літературознавець, – коли йдеться про літературу, то її діячі, де б вони не прижилися, сприймали свою творчість як частину певної більшої цілості, з якою себе і співвідносили” [4, с. 284].

Таким чином, українська діаспорна література ХХ століття розвивалася паралельно з іншими європейськими літературами в той час, коли в Україні ці процеси були зупинені і замінені в значній мірі суто пропагандистською та прорадянською літературною продукцією. Так, Григорій Костюк у своїй праці «З літопису літературного життя в діаспорі» виділяє два окремі напрямки українського літературного процесу: “Через лихоліття нашого часу сталося так, що від 1921 року єдиний у межах державних, хоч і багатовиявний у формах, український літературний процес пішов двома шляхами: 1) літературний процес в УРСР і 2) літературний процес поза її межами (Галичина, Закарпаття, еміграція)” [13, с. 443].

Серед літературознавців Ігор Качуровський подає найширший перелік представників покоління Другої світової війни, до якого увійшли – Богдан Бора (поет), Олекса Веретенченко (поет, перекладач), Марія Гарасевич (критик), Володимир Жила (критик, літературознавець), Олег Зуєвський (поет, перекладач), Олекса Ізарський (прозаїк, перекладач, літературознавець), Ігор Качуровський (поет, прозаїк, перекладач, літературознавець, гуморист, дитячий письменник), Леонід Лиман (поет, прозаїк, публіцист), Леонід Полтава (поет, прозаїк, перекладач, дитячий письменник), Оксана Соловей (перекладачка), Остап Тарнавський (поет, прозаїк, перекладач, літературознавець, гуморист), Ганна Черінь (поетеса, прозаїк, гумористка, дитяча письменниця) та ще багато інших [9, с. 516-518].

Представники української інтелігенції, які опинилися в еміграції, прагнули, попри всі несприятливі зовнішні обставини, консолідувати розпорошені сили, налагодити видавничу діяльність. Найяскравішою сторінкою українського літературного процесу 40-50-х років було, безперечно, заснування восени 1945 року в Західній Німеччині Мистецького українського руху (МУРу), який об’єднав письменників-емігрантів.

МУР здекларував вимогу високомистецької творчості, яка б принесла українській літературі міжнародне визнання. Один із ініціаторів створення угруповання Ю. Шерех так визначив новизну цієї програми: “Проголошується єдиний фронт різних розгалужень літератури на еміграції. Перед війною письменники на еміграції і в Галичині були поділені на неспівмірно велике число різних дрібних угруповань, що кожне з них прагнуло монополії й проводу. При такому стані речей багато зусиль витрачалося на взаємопоборювання і на організаційні справи” [23, с. 231-232].

Об'єднання мало на меті згуртувати всіх письменників усіх напрямів під двома умовами: щоб вони були справжні письменники і щоб вони відкидали колоніальний стан України [22, с. 20]. Юрій Шевельов у книзі «Не для дітей: літературно-критичні статті й есеї» визначає першочергове завдання МУРу – це відновлення літературного процесу. “Від старту початку тридцятих років – вперед. Не повторювати нічого, – але продовжити по-новому, в цьому рація існування його. Об'єднання справжніх майстрів, що знають, куди йти, знають, чого хочуть, і спроможні не тільки писати й видавати літературні твори, а і рухати вперед літературний процес” [22, с. 189].

МУР вбирав у себе розпорочені внаслідок війни художні таланти, видавав їхні твори, провів три з'їзди та кілька теоретичних конференцій, був вогнищем дискусій між представниками різних творчих стилів та напрямів. Зокрема, великого значення для розвитку української літератури набула дискусія «Велика література» (1946), у якій взяли участь Улас Самчук, Іван Багряний, Остап Грицай, Юрій Шерех, Володимир Державин тощо. На ній йшлося про головні літературно-естетичні й патріотичні завдання, першочергово – це служити своєму народові і тим самим завоювати собі голос та авторитет у світовому мистецтві [16]. Остап Грицай, як доповнення до доповідей Уласа Самчука та Юрія Шереха, виголошує: “Ми, українці, подібних заступників нашої національної справи на арені світу не маємо, і тому репрезентанти української літератури мають сьогодні – як уже зазначено – подвійне завдання. Значить – українські письменники мусять своєю творчістю підвестись до такого рівня, здобути такий авторитет, щоб до їх голосу, піднесеного в тій чи тій справі, прислухався весь культурний світ” [3, с. 83]. У вступній статті «До п'ятидесятиріччя Ігоря Костецького» Олекса Ізарський пише: “...з'їзд МУРу відбувся. І вдався навіть занадто гучним: з привітаннями, побажаннями й промовама. Тоді, у січні 1946 року, він таким і мусив бути, – зустріччю земляків на чужині. Масовим майже. Там і тоді почали снуватися численні творчі задуми й діла українських письменників-емігрантів, там і тоді народилася не одна справжня дружба, приязнь” [8].

Український літературознавець американського походження Григорій Грабович у статті «Велика література» досить суворо засуджує діяльність МУРу, що викликало гучне обговорення серед колишніх представників та прихильників організації: “тодішній літературний “істеблїшмент” і більшість письменницького загалу радо приймали ідею, нібито літературним процесом треба керувати, що його треба контролювати, що письменників (вони ж бо будуть інженерами людських душ) треба спрямовувати – якщо не силою, то моральним тиском. З нашої сучасної перспективи близькість цього розуміння літератури до радянського чи загальнототалітарного мислення це, мабуть, річ досить жалюгідна, але, незалежно від того, вона була підвалиною в загальному психо-

логічному, культурному, здебільше несвідомому контексті ідеї “великої літератури” [2, с. 67]. Зокрема, Олекса Ізарський 15 вересня 1986 року у своєму щоденнику записав й свої враженні від прочитаної статті «Велика література»: “Подвійне число «Сучасности», липень-серпень. У ньому стаття Г. Грабовича «Велика література». Про емігрантську літературу 1945-1950. Автор думає, що програма МУРу створена під впливом російського комунізму й європейського фашизму! Звідси критика теорії, “великої літератури”, у меншій мірі самих письменників. У центрі вогню поставлено Ю. Шереха, письменників “порізано” У. Самчука, Д. Гуменну і ін. Відведено вогонь від Ю. Косача та І. Костецького, хоч частково” [7, с. 336].

Олекса Ізарський був активним учасником у літературному житті Мистецького Українського Руху [4, с. 282]. Марко Роберт Стех у статті про Олексу Ізарського писав: “До Мистецького Українського Руху 26-літній вихідець із Полтави Олекса Мальченко приєднався самозвано й рішуче – з’явившись у січні 1946-го на конференцію в Авгсбурзі ніким не запрошеним “кандидатом у письменники”, який до того часу не оприлюднив жодних творів та й на конференцію не привіз нічого на підтримку своїх літературних амбіцій. А проте завдяки особливій здібності проникати в середовища незнайомих йому людей, входити в їхнє довір’я, трактуючи їх немов старих приятелів і змушуючи їх так ставитися до нього (Юрій Шевельов писав, що “не будиши знайомим, він уже був давнім другом”), він виїхав звідти “літератором” і другом провідних МУРівців” [14, с. 58].

Олексій Мальченко зумів налагодити стосунки із представниками угруповання, завдяки чому правдиво сприймав навколишню дійсність, що знайшло відображення в його наукових розвідках і журнальних статтях та рецензіях з філологічних і мистецьких проблем, студіях з українсько-німецьких культурних зв’язків, а пізніше і в спогадах таких, як «Поема про колективізацію», «Спроба синтетичної монографії про М. Кропивницького», «Життя Марії Заньковецької», «Й. Ляйтгеб і Україна», «Михайло Орест у листах», «Володимир Міяковський» та ін. [5, с. 9]. Він залюбки листувався з письменниками та колекціонував їхні листи, писав щоденник, в якому, на думку Ю. Шевельова, письменники МУРу “пришпилені, як метелики на булавках” [14, с. 58].

На початку 1950-их років Олекса Мальченко разом із братом та матір’ю переїжджає до США, передмістя Клівленда – Лейквуда. Саме у той час, коли без декларації і спеціальної ухвали з’їзду МУР перестав існувати. Зумовило це – розселення української еміграції з Європи і остаточне влаштування її в нових місцях поселення: Канада, Північні і Південна Америка, Австралія та інші країни. Українські письменники-емігранти розосередилися чи не на всі континенти світу, несучи й туди прагнення творити національну літературу високої якості [13, с. 444]. Там, у Клівленді, Ізарський присвятив себе праці над власною творчіс-

тю: романами, що склали восьмитомову родинну хроніку українських інтелігентів Лисенків, збагативши нашу літературу вартісною інтелектуальною прозою. У творах письменник змалював образ свого покоління, “що пройшло, формувалось і утверджувалось духовно в темну добу сталінізму, що пережило Другу світову війну і після неї, змужнівши інтелектуально, з чималим суспільним досвідом, вступило у життя” [13, с. 463].

Після переселення значної частини емігрантів за межі Німеччини літературні об'єднання виникали в англомовних країнах. Докія Гуменна, Юрій Лавріненко, Оксана Буревій, Григорій Костюк, Юрій Шерех першими мали намір створити письменницьке видавництво. Згодом до п'ятірки активно долучилися: Галина Журба, Євген Маланюк, Богдан Кравців, Іван Керницький, Вадим Лесич, Остап Тарнавський, Микола Шлемкевич і Леонід Лиман. Вони поклали основи нового письменницького об'єднання. Після проведення першої наради літераторів і митців 26 червня 1954 року в Нью-Йорку було ухвалено, що з того дня існує і діє письменницька корпорація під назвою Об'єднання українських письменників в екзилі «Слово». ОУП «Слово» стало центром об'єднання всіх літературних сил українського закордоння і нараховувало понад 90 членів з різних країн поселення: поетів, прозаїків, драматургів, літературознавців, критиків, театрознавців, мистецтвознавців та перекладачів. Протягом першого періоду діяльність ОУП «Слово» виявлялася у двох аспектах: організаційному та творчому. Саме літературний процес дійшов до зрілої рівноваги, а українська проза зробила великий крок уперед [13, с. 408].

Юрій Шевельов стверджує, що осередком усякої сучасної літератури – це її проза, – епічна (роман, повість) і драматична. Проза великого масштабу вимагає від письменника зосередженості, довгого виношування, перередаговування. Загалом, проза повоєнних років стоїть за оцінкою Юрія Володимировича на досить високому стильовому рівні, а ідеологічно нерідко випереджає інші прояви тогочасного суспільного життя, передусім політичного [21, с. 656].

Так, проза української діаспори, позбавлена жорстокої класової цензури, яка панувала в радянській Україні, і тематично, й ідейно ширша за літературу соціалістичного реалізму. У ній представлено твори, метою яких, на думку критика Леоніда Рудницького, є збереження свого “я”, своєї української ідентичності та намагання зберегти життя літературних традицій України. За його поділом, ця група включає автобіографічні повісті, мемуари й інші споріднені жанри (Улас Самчук, Петро Смолій, Василь Бородач та ін.); серед прозових творів трапляються такі, що доповнюють літературу, написану в Україні, тобто звертаються до тем, заборонених на той час в Україні, або подають їх у такому висвітленні, у якому їх не можна було подати в радянській дійсності (Ольга Мак, Василь Барка, Микола Лазорський); є проза, у якій письменники

намагаються естетично охопити своє довкілля та відзначити особливості українського життя в діаспорі (Микола Понеділок, Дарія Ярославська, Докія Гуменна, Улас Самчук); є також твори, позначені модерним, авангардним світовідчуттям (Зенон Гарнавський, Емма Андзієвська та ін.) [15, с. 41-46].

Справедливо писав Володимир Державин, що “великого жалю гідна була б духовна доля тієї нації, яка спромоглася б була створити лише один-єдиний національний стиль чи то в літературі, чи то в іншому якомусь мистецтві... Бо так само, як літературний стиль повинен становити цілу систему відмінних жанрів, так і національний ідеал має реалізувати і схоплювати в літературі цілий комплекс історично-зумовлених і естетично-відмінних стилів” [цит. за: 13, с. 25].

Процес створення та розбудови незалежної української держави посилив зацікавленість дослідників як сторінками історичного минулого нашої країни, так і художніми творами історичної тематики, викликав нові погляди в літературі ХХ ст. Якщо в роки незалежності до України повернулися твори письменників Миколи Лазорського, Дмитра Нитченка, Михайла Ореста, Івана Багряного, Яра Славутича, Ганни Черинь та інших, то майстер елітарної прози Олекса Ізарський досі залишається практично невідомим в Україні. До того ж сам письменник усе життя цурався реклами. Ігор Качуровський у статті «Покоління Другої світової війни в літературі української діаспори» наголосив, що рекорд щодо невміння рекламувати себе побили два Олекси: “Ізарський, якого публіка помітила щойно після шостої книжки, та Веретенченко, що прожив тридцять років у Детройті, і щойно тоді місцеві українці довідалися, що серед них живе талановитий поет...” [9, с. 534]. Таким чином, актуальним залишається подальше вивчення та наукове осмислення літературної спадщини досі маловідомого прозаїка української діаспори – Олекси Ізарського, який під впливом повоєнного періоду формував свою письменницьку індивідуальність, творчість якого відображає історичні події воєнного та повоєнного часу та доповнює літературу, написану в Україні. Світовий досвід свідчить, що необхідною умовою інтелектуального прогресу нації є її національна ідентифікація людей, яка неможлива без врахування і використання історико-культурної спадщини.

Література

1. Галян Г. Помер Олекса Ізарський / Г. Галян // Свобода. – 15 Червня 2007. – №24. – С. 26.
2. Грабович Гр. Велика література / Гр. Грабович // Сучасність. – Мюнхен, 1986. – № 7-8. – С. 46-80.
3. Грицай О. Мала чи велика література?: [З матеріалів з'їзду і конференцій МУРу] // МУР: 36. літ. мистецької проблематики. – Мюнхен-Карльсферд: на правах рукопису, 1946. – С. 82-86.

4. Дзюба І. Туга за великою літературою: «Щоденники» Олекси Ізарського / І. Дзюба // Україна: культурна спадщина, національна свідомість, державність. – 2012. – № 21. – С. 282-299.
5. Доценко Р. Прощання – перед майбутніми зустрічами / Р. Доценко // Наше життя. – Нью-Йорк, 2007. – №11. – С. 9-10, С. 28.
6. Заставний Ф. Українська зарубіжна діаспора / Ф. Заставний // Дзвін. – 1991. – №8. – С. 83-88.
7. Ізарський О. «Висмики» з щоденників. 1940-1980-і роки / О. Ізарський. – Полтава: Динамік, 2006. – 392с.
8. Ізарський О. Зустрічі й листи: «До п'ятдесятиріччя Ігоря Костецького» // Відділ рукописних фондів і текстології Інституту літератури ім. Т.Г. Шевченка НАН України. – Ф. 225. – 62 арк.
9. Качуровський І. Покоління Другої світової війни в літературі української діаспори / І. Качуровський // Променисті силуети: лекції, доповіді, статті, есеї, розвідки. – К.: Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2008. – С. 514-532.
10. Качуровський І. Проза Олекси Ізарського / І. Качуровський // Променисті силуети: лекції, доповіді, статті, есеї, розвідки. – К.: Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2008. – С. 551-565.
11. Качуровський І. Променисті силуети: лекції, доповіді, статті, есеї, розвідки / І. Качуровський. – К.: Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2008. – 766 с.
12. Костюк Г. У світі ідей і образів: вибране. Критичні та історико-літературні роздуми 1930-1980 / Г. Костюк. – Нью-Йорк, 1983. – 537 с.
13. Костюк Г. З літопису літературного життя в діаспорі / Г. Костюк // У світі ідей і образів: вибране. Критичні та історико-літературні роздуми 1930-1980. – Нью-Йорк: Сучасність, 1983. – С. 440-491.
14. Стех Марко Роберт. Олекса Ізарський (Мальченко) / Марко Роберт Стех // Український журнал. – Чехія: Рута, 2007. – №12. – С. 58-59.
15. Рудницький Л. Література з місією. Спроба огляду української еміграційної прози / Л. Рудницький // Слово і час. – 1992. – №2. – С. 41-46.
16. Самчук У. Велика література: [З матеріалів з'їзду і конференцій МУРу] / У. Самчук // МУР: 36. літ. мистецької проблематики. – Мюнхен-Карльсферд: на правах рукопису, 1946. – С. 38-52.
17. Самчук У. Планета Ді-Пі: нотатки й листи / У. Самчук // Ін-т дослідів Волині. – Вінніпег: Волинь, 1979. – 356с.
18. Сорока М. Чи є панацея від міфу Антея в українській літературі діаспори / М. Сорока // Слово і час. – 2000. – № 12. – С. 18.
19. Шевельов (Шерех) Ю. Я – мене – мені... (і довкруги). Том 1. В Україні / Ю. Шевельов (Шерех). – Харків; Нью-Йорк: Видання часопису «Березіль». Вид-во М.П. Коць, 2001. – 432 с.
20. Шевельов (Шерех) Ю. Я – мене – мені... (і довкруги). Том 2. В Європі / Ю. Шевельов (Шерех). – Харків; Нью-Йорк: Видання часопису «Березіль». Вид-во М.П. Коць, 2001. – 304 с.

21. Шевельов Ю. Вибрані праці: У 2-х кн. Літературознавство. Книга 2 / Ю. Шевельов; Упор. І. Дзюба. – К.: Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2008. – 1151с.
22. Шерех Ю. Не для дітей. Літературно-критичні статті та есеї / Ю. Шерех. – Нью-Йорк: Пролог, 1964. – 415 с.
23. Шерех Ю. Українська еміграційна література в Європі 1945-1949 / Ю. Шерех // Не для дітей: літературно-критичні статті і есеї. – Мюнхен: Пролог, 1964. – С. 226-275.

*Стаття надійшла до редакційної колегії 21.12.2017 р.
Рекомендовано до друку к.ф.н., доцентом Бараном Є. М.*

THE POST-WAR PERIOD IN THE ESTABLISHMENT OF OLEKSA IZARSKYI'S LITERARY INDIVIDUALITY

O. I. Rudniansyn

*Vasyl Stefanyk Precarpathian National University;
Department of Ukrainian literature;
76025, Ivano-Frankivsk, Shevchenko Str., 57*

The paper studies the literary processes of the Ukrainian diaspora after the Second World War, analyzes the activities of the scientific migration centers. Special attention is paid to the post-war period and its influence on Oleksa Izarskyi's individuality becoming a writer.

Key words: *Oleksa Izarskyi, post-war period, migration literature, generation of the Second World War, MUR (the Ukrainian Artistic Movement), Slovo (the Ukrainian Union of Writers), prose.*